

La tardor d'enguany

“Per què quan plou les aixetes ragen d'un color brut i terrós, o per què en els mateixos dies tanquen en la gàbia l'empresari exemplar?”

El país que tenim davant —escrivia Josep Pla en *Notes per a Sílvia*— és d'una gran bellesa, tot i els esforços que es fan per malmenar-lo. Té diferències constants, de vegades és amable, de vegades malíssim. És un país aclaparadorament inestable. Les persones han de seguir fatalment el corrent, i la seva inestabilitat és permanent. Tot és incert, inaferrable i fugitiu”. Pla es referia, com fa tan sovint quan parla de “país”, a l'Empordà que tenia davant dels ulls, però, com també és habitual, l'incertava igualment si haguera pensat en tot l'altre país que corre una mica al nord i molt al sud de l'Empordà. En efecte, ací tot és incert, inaferrable i fugitiu, com la terra, com l'aire, com el foc i com l'aigua: no tenim els quatre elements en repòs, com tenen la sort de tenir-los-hi uns altres, o almenys movent-se de manera ordenada i previsible. Es un país on cada estiu la gent s'espanta de la calor que fa, com si sempre fóra una calor inesperada i abusiva, i cada hivern es queixen de massa fred i d'excessos d'humitat. I com que tenim poca tardor i poca primavera, no podem estar mai contents: som, com el país, persones d'una inestabilitat permanent.

Llavors, quan tot és incert, fins i tot allò que és habitual i repetit és una sorpresa, com les pluges de tardor. Ha plogut, en efecte, com ha de ploure, com volfem que ploguera i com és bo i cal esperar cada any. I com cada any, la meitat del país ha fet cara de malhumor i d'espant: no ens ho esperàvem. No ens esperem mai res. Fem cases dins dels barrancs, fem (fan: els enginyers) ponts i carreteres noves per allà on han passat i tornaran a a passar les aigües, plantem pals en terra incerta, i després ve l'aigua i s'ho emporta tot. Cada any o cada dos, en un lloc o en un altre, no cada cent anys. La terra canvia de lloc, hi ha grans esllavissades o solsideis, i tot ens ho mirem com un gran prodigi o traïció de la natura: per què l'aigua ens fa això a nosaltres? I per què el foc ens crema els boscos? I per què hi ha tanta terra erma i perduda, i tanta brossa seca que ara amb una mica de pluja té una verdor trista? I per què assequem els aiguamolls, i per què quan plou l'aigua entra en ma casa per les finestres que no ajusten bé, i les aixetes ragen d'un color brut i terrós, i per què en els mateixos dies tanquen en la gàbia l'empresari exemplar, i per què calia haver dit que era exemplar, i jo de visita a Barcelona he pogut detectar algunes tremolors importants: és que “les persones han de

seguir fatalment el corrent”, com deia en Pla?

Puge dos dies a la muntanya, on també ha plogut, i també hi ha molta més herba i és més verda, la terra és agraïda, només li cal una mica de pluja, l'aire és més lleuger i els arbres són nets i les pedres de les cases també. Però cada tardor la muntanya s'omple, més i més, d'una extensa tropa depredadora, una invasió de genteta fàcilment motoritzada que ocupa, menja, embruta i arrasa sense moderació ni control. Els ve el desfici de la temporada, no saben què fer en casa en els caps de setmana d'octubre, i amb l'excusa de buscar rovellons (no són boletaires, són *dominigueros*) fan més mal que un ramat de porcs en un sembrat. Només són superats per un exèrcit desfermat de falsos caçadors vestits de Rambo dominical, amb uniforme de camuflatge militar, armes i arnesos, que desembarquen de milers de cotxes, o patrullen amb vehicles tot-terreny per les pistes, disparen contra tot allò que es mou en els rostolls o en el bosc, desfilen amb aires d'escamot conquistador, deixen per terra infinits cartutxos cremats de plàstic repugnant al costat dels pots de cervesa, el paper d'alumini, els plàstics i les llandes de sardines. És tot ja tan banal i tan fàcil. A un carnisser que conec, un senglar li ha matat dos gossos a mossegades: almenys això té una mica de mèrit i una mica de tradició.

Però ha plogut, donem-ne gràcies a Déu. “L'aigua —continua Josep Pla— és la nostra única riquesa —si s'exceptua, és clar, l'especulació de la misèria. La pluja és la riquesa de l'agricultura, dels arbres, dels homes i de les bèsties. En aquesta terra de secà, és l'única providència”. I si tenim sort i plou també a l'hivern, la primavera serà magnífica. “Hi haurà moltes flors i floretes, herbes, quantitats de botànica per a alimentar els animals. Quan les bèsties s'atipen, els homes i les dones somien al llit”. Això és.

Joan F. Mira